

УДК 330.322

Олена Сороківська

*Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя***ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-КРЕДИТНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

Анотація. Висвітлено вплив інноваційних процесів на розвиток регіону та їх кредитного забезпечення.

Ключові слова: інноваційні процеси, кредитне забезпечення.

*Olena Sorokivska***PERSPECTIVES OF FINANCE AND CREDIT MAINTENANCE
IMPROVEMENT OF REGIONAL INNOVATION PROCESSES**

Abstract. Influence of innovative processes on the region's development and their credit providing is viewed in the article.

Відомо, що запорукою сталого розвитку регіонів є інноваційні процеси. Сьогодні, у час, коли вітчизняна економіка інтегрується у світову економічну систему, конкурентне становище регіонів визначатиметься наявністю інноваційного потенціалу та можливістю його реалізації. З погляду на це, ступінь та динаміка розвитку інноваційних процесів є визначальним показником розвитку конкретного регіону, здатності окремих суспільних утворень до реальних та ефективних ринкових перетворень за рахунок формування, впровадження, поширення та практичного використання науково-технічної продукції, новітніх сировини та матеріалів, освоєння прогресивних технологічних процесів, сучасних методів організації виробництва, його матеріально-технічного забезпечення.

Основною перешкодою на шляху інноваційного розвитку економіки багатьох регіонів, як правило, є нестача власних коштів у підприємств. Ця ж проблема є головним гальмуючим фактором при переході до інноваційного розвитку України, її вирішення без зовнішнього фінансування діяльності вітчизняних підприємств є практично неможливим. У ролі інвесторів можуть виступати державні інституції та фонди, вітчизняні інвестиційні компанії, банківський сектор. Тому питання розвитку системи інвестиційно-кредитного забезпечення інноваційного розвитку регіональних підприємств є досить актуальною та далеко не вирішеною проблемою в Україні.

Однак питанням запровадження ефективних механізмів інвестиційно-кредитного забезпечення інноваційних проектів та пошуку шляхів посилення дієвості важелів державного впливу на ці процеси у дослідженнях вітчизняних науковців приділено недостатньо уваги.

Найважливішою передумовою ефективної реалізації інноваційних

процесів виступає відповідне інвестиційно-кредитне забезпечення цієї діяльності на всіх етапах. Під інвестиційно-кредитним забезпеченням інноваційної діяльності слід розуміти діяльність у сфері пошуку, залучення і ефективного використання інвестиційних та кредитних ресурсів для реалізації інноваційного проекту на усіх його стадіях.

На даний час операції з надання інвестиційно-кредитних ресурсів для реалізації інноваційних проектів у вітчизняній економіці не набули поширення через наступні причини: відсутність дієвих механізмів стимулювання участі фінансово-кредитних установ у фінансуванні інноваційного бізнесу та ефективною системи відбору найбільш ефективних та конкурентоспроможних нововведень; наявність високого ступеня ризику неповернення вкладених коштів через відсутність гарантій досягнення очікуваного; тривалі, як правило, терміни фінансування; високі процентні ставки за такими кредитами та труднощі їх отримання; відсутність у більшості вітчизняних фінансово-кредитних установ досвіду інвестування в інноваційну діяльність. Крім того, доцільно виділити переважно короткостроковий характер пасивів, якими розпоряджаються вітчизняні фінансово-кредитні установи, а відповідно, – зацікавленість у фінансуванні спекулятивних операцій зі швидким терміном окупності; низьку ліквідність об'єктів застави, що можуть бути передані у забезпечення інноваційного кредиту, а також відсутність такої застави у багатьох суб'єктів інноваційної діяльності; відсутність можливостей довгострокового рефінансування з боку Національного банку України.

Виходячи з цього, заходи щодо стимулювання діяльності інвестиційно-кредитних установ у інноваційній сфері мають розглядатися у двох аспектах.

Перший аспект – пропозиції щодо підвищення дохідності операцій з інвестиційно-кредитного забезпечення інноваційної діяльності, а саме: звільнення від оподаткування прибутку фінансово-кредитних установ, отриманого від операцій з інвестування інноваційних проектів терміном більш як на 5 років; заохочення фінансово-кредитних установ до придбання акцій підприємств, які виготовляють високотехнологічну продукцію шляхом звільнення від оподаткування тієї частини прибутку, яка спрямовується на придбання акцій даних підприємств; запровадити державне відшкодування (часткове) процентних ставок за кредитами, що спрямовуються в інноваційні проекти, які реалізуються у пріоритетних галузях економіки, та передбачити відповідні обсяги відшкодування у Державному та місцевих бюджетах. При цьому отримувачі кредитів на інвестиційне забезпечення інноваційних проектів сплачують проценти за нижчою (порівняно з ринковою) ставкою. Процентна різниця, що виникає за конкретним інноваційним кредитом, відшкодовується банку з відповідного державного (регіонального) фонду (або, наприклад, Державної інноваційної фінансово-кредитної установи).

Другий аспект – пропозиції щодо зниження ризику фінансово-кредитних установ при інвестиційно-кредитному забезпеченні інноваційної діяльності, тобто забезпечення стабільності національної валюти на середньо - та

довгостроковому інтервалах, що дасть змогу суб'єктам інноваційної діяльності (як кредиторам, так і реципієнтам) мати стійку базу для прогнозування надходжень від інноваційних вкладень впродовж тривалого часу; введення механізму обліку Національним банком України цінних паперів комерційних банків (векселів, облігацій), емітованих ними в рахунок забезпечення банківських активів, вкладених в інноваційні проекти, з дисконтною ставкою, нижчою від офіційно оголошеної НБУ; організація державного страхування інноваційних вкладень малих підприємств за рахунок спеціально створених страхових компаній, які розробляють і впроваджують високотехнологічну продукцію, та діяльність яких пов'язана зі значним інвестиційним ризиком; надання державних гарантій за стратегічно пріоритетними напрямками Інноваційного фінансування. Тут, зокрема, може бути використаний такий механізм: чим більше підприємство витратило власних ресурсів на фінансування Інноваційних проектів у попередніх періодах, тим, відповідно, більша сума довгострокового інноваційного кредиту може бути надана йому банком та гарантована державою.

Звичайно, наведені пропозиції не охоплюють усього комплексу заходів, які мають бути спрямовані на переорієнтацію поглядів та дій економічних суб'єктів з короткострокових відносин на довгострокові суспільні та бізнесові цілі. Разом з тим практичне застосування зазначених рекомендацій сприяло б суттєвому поліпшенню інноваційного клімату за рахунок посилення, насамперед, мотиваційних тенденцій як у держави, інвестиційно-кредитних установ, так і на підприємствах-інноваторах.